

Ол дугайын
СЭКП ТК-ның
Пленумунга
чугаалашкан

ЗАВОДТУҢ ЭРТЕМ ТӨВҮ

Чая техника болгаш
технологияны шилчеш-
тин булдуруте планын
күссөдүрүнө шакты кат-
таан, бугурулгелер
ажыл-чоруудагы мийг
хонинг-даа тургускуну
болдурубаан. Чаа хейирини
машиннаан. «МАЗ-
6422» автопоезддун кон-
вейерге тургускан. «Бел-
автомаз» бугуруте кат-
тыжышкынын специа-
листери ону бадтыкаан.
80 ажыг аякымдыкчы-
нары бо автообильдин
тудуунга кирген. Бугу-
рулгелерин дөңгөзү чаа
машиннаарын хой кезин
ажылдап эгелзген.

Чаа техника болгаш
технологияны аякымды-
кын чыл планын аякыл-
агый чорудулазынын
планын биле Минскийн
ажыкчы чоннары дугу-
тур тургусун эгелзген
дөңгөзү эртемниң че-
диншиктерин бугуруте-
ге киирер бугурулгелер
техниканы шакты кат-
таан. Чаа чүүлдерин
ажыкчыларын бүтү
ажыкчылар ам баш уу-
рунун турар. Ону кү-
сөдүр кийилерин тургу-
зуп, аякымдык чорудула-
зын администрация бол-
гаш парком контролга
алган.

Чискээ, республиканың
эртемдештеринин чога-
дып тургусканы шукту-
га стерженерин бугу-
ре чаа технологияны
комплексин аякылгала кы-
рып турда, бугуруте
чагында чаа минута докта-
лай турган. Эртн тургу-
зуптарын тур тавакы
чарык автоматтарын
турар черлерин белет-
кеп турган. Чаа технология
биле баштайгы продук-
цияны ал эгелзген. Эртн
дералдык ол-ла доран
дугуруп каалтар. Моон
мурунда стерженер
бугурулгелерин ийн ажыг
шак-ке чарыктыктын
турган, ам аяаа чүгө
беш минута үндүр апар-
ган.

Ажыкта шак миним
хамаарлыгын ачымдаа
каттыжышкынын чүгө
кол бугурулгелерин, Мин-
скийн автообиль-аво-
дунга, сөөктү каш чыл-
дарын дугурууда чэр-
би ажыг дешилгелер
технология чорудула-
ларын аякылгала кир-
ген. Ол чорук хой ми-
на, рубльди камап
алырында, бугурул-
турар автообильдерин
ажыкчалын экиндерин
ге улуг салдарын бол-
ган.

Улетур бугурулгелерин
бир чутула кезең-
бодунун чогадылга та-
лазын биле улуг шилчел-
төөнүгө дөңгөзү эртем
төвүн тургусканын
эртем каттыжышкын эр-
тем аякымдыктын бугу-
рулгелер аякылгалын ша-
кычтыкан — деп, «Бел-
автомаз» директору-
нун оралатчымы И. Гур-
дус чуталап турар. — Ам
мында аяаа миллион ажыг
рубль түнүг шилчел-
дуржула — конструктор
жылдарын чыл санында
чорудуп турар бугурул-
гелер болган. Техника
ажылдап турар. Оларын
кол сорулааларын бир-
розон — эртем-шилчел-
институттарын, өскө-
даа эртем черлерин
ажыкчалар кылдыр чорут-
кан чүүлдерин бугурул-
гелер киирер. Чаа тургу-
зупу болган станоктуң
улетурге керек улетур-
майыктарын эртем-шилчел-
лел болган өөрдөргө ин-
ституттарын баала-
рында кылдыр арга чам-
дыкта чок болуп турар.
Оларын чүүлдерин бугу-
рулгелер база кичээ-
гей салбас, магадылалын
чигенер. Ынчанга чаа
чүүлдер арча чылдып бээр.
Заводтун эртем «эвуиң
тургустуунаын ол айты-
рым чогучалыг шилчел-
лелдерин таарымчалыг
бакалдып тургускан.

Чискээ, Белорус ССР-
нин Эртем академия-
зын филка-техника
институтун чогадып
тургусканын дашкык хей-
ирин эдип турган кезек-
терин эде кылдыр
ажыкчалга киирген. Кы-
лыгыларын шынарын
экиндер, машина ту-
дунга матернадаа
ажыгалын камналгалыг
болдурур, оң аякымды-
кын хуусаанын уздыр
аргаларын лазер болган
балазын биле демир бол-
балазын турган агмы
уенин аргаларын бугу-
рулгелер аякылгалыг турар.

Д. ПАТЬКО,
СЭТА-ның корр.
Минск.

Коммунист дугайында чугаа

САЛГАКЧЫЛАР

«Тээли» совхозтун мур-
накчы малчынары апарган
болуп катан бээр, мычан ху-
раган дук чивесте бээр.
Зинаида Иргитовна
Бай-Тайганың сурагыг хой-
жуу Иргит Аралчтын
уруу. Ол хойжу апарган деп
дынааш, ада-незиниң кок-
пазын эдергенине сеткили-
ден аажок деткип, байыр че-
дирген мен. Ам оларын
аалдына келгенмен бо.

Кой-оол биле Зинаида
Серинерин хойжулар дөң
күзели чагыс хунуе турт-
тунуп келбесин. Зинаида
ада-незиниң пенсиялар өйү
кеген. Иргит Аралчтын ажы-
лын уруу-дарымыга хуздэп
бээр дөң күзелин илердин
бир-ле катан уруунга чуга-
лаан кийди. Он бээр-ле
Кой-оол биле Зинаиданың
сеткилине хойжулар дөң
күзэл тыттып келген.

Уруу биле күздэиниң шак
мыдыг шилчелеринге кы-
ргынар аажок өөрзөн. Хой
чыл иштиңе чыгыпкан дур-
жулазын өөрдөп, оларын
дагыдыкчылар апарган.
Күзэл-биле кылган аякылдыг
түнүлсн доран-на көстүр.
Кой-оол Хомушкунуң биле
Зинаида Иргитовнаның
онаашкан ажыкчалыг кызы-
маан чагыс чер чурттула-
ры доран-на чугаалазын бер-
ген. Ада-незинден, кады-ко-
жа чурттап, аякылдап чорур
аш-өөрүнден олар хойну кө-
рүп, билеп алган. Он ая-
гыда боттары база-ла аякыл-
га бир-ле арганы тыа бер-
генер. Эң мылгыч чаш ху-
раганнары ажаап, азыраар
талазын биле оларын бир со-
лун арганын барын мурунда-
ла дыйнаан мен. Чүз ол
Иргит турган арганын биле
кылдын холаш кургалып,
балдырганын чымын белет-
кеп алып. Мышмы уде ону
хайындагы, хураганга
ирирттиге аажок эки. Он
хемчээли кайы хире болурун
мламылаан мең, 15 дитр
сугта 1 кг балдырганын
холаш, хайындагыр, он
хонданын хураганга соок
хемчере бээр. Арганын
ченин шайылаштыр хайы-
ндагы, хураганга икиртти.
Бо таварылда чаш малдын
юсин-шөйүдү аарыныга ол
хонданы аажок эки деп, бо
малчынар санап турар.
Арганын база куча холуктуг
куртуг хураганга 7-8 хон-
тада берип эгелзген. Он ая-
гыда ону хайындагыр,
мылгыч соока алыска ху-
раганга бээр, бугурут ам

болуп турар. Куртуу анаа
база катан бээр, мычан ху-
раган дук чивесте бээр.
Боттары бекит түнел
дөң катан-ла бир арганы
дилеп чоруту болган, олар-
нын көргүзүлгелер кезээде-
ле эки, 1982 чылда салбыра
бир дугар черде болганы
дөң Зинаида Иргитовна
Москвада СССР-нин Улус
ажыл-агый чедикшилерин
иң дегелзгенге экскурсия-
лар халас лүтека-биле
шаңнаткап, улуг чурттуң
наысылалын барып көөр
аас-нежиктиг болган.

Зинаида Серин эртен чы-
лын салбырын хойжуларын
чарыкыга кымга-даа
аштырап, мурнакчы адын
кыппаан. Боларын шак
мыдыг доктаамал бекит че-
диншиктерин чылдагалы-
ны чүдөл дөңгөзүн чагыс
чер чурттуларын баа
совхозтун удуртукчуларын
дай-да каш ууда сонургаан
мен.

— Кезээде, Кезээде
болбас ийнеке — деп,
олаз мыч дикир. Шынап-
ла, Серинде быгылаан хой-
нуң дуксазы, назын-даа
кожа-ламыдаа-биле дөң,
нажаа-хораша, олар-бечин-
ри-даа мылгал чок. Ол хире-
де көргүзүлгелер өскелерин
ашкан турар улус-тур. Чер-
ле чогуу кайды-кадыг чам-
жыктарын улусул деп, мы-
ла-лаа болза, олар-бечин-
риниң аякылдарында, мал-
ды кадарында-даа өскө-
лөрдөндө арай мылгалды.
Чайын болза, аалдарын эң-
не үстүңе баар, машина
орун адербес. Чайын хун
дугуруу узун дөң хонн на-
жаага, кодага дүңкө чедир
тургускан, анд бажында-ла
одаладып үндүрүптер, хун-
дус база өдөңкө ажалбас,
одала-ла хундээр, дыштап-
дырда-ла оларынга-ла ту-
рар.

— Хойжуларын кыштаан-
га келген, оларын аякыл-
наар-биле көрүп, малчы-
нарга шылдага болза —
кыштагылашына кычаар
белетинип алганын магады-
лап. Казка мурунга сери
кылып алыр эки дөңгөзүн
Кой-оол Хомушкунуң та-
ныктырды. Чүгө дөңгөзү,
бир талазында, аяаа ху-
раганнары хундус чылдыга
дешилгелерге эгит. Чаш
мал база-ла лимчезинге
аажок мык. Ийде, хонн
соок дүңкө аяаа тургуз-
дуп, бугурут болган семдер
болуп. Оларын шак мыдыг

дуржулазын чоок-кавы
жалары шилчелдип ап эге-
лзген.

Эртен чымын ситен биле
көк сулазы 25 тоннамын кы-
штаа экине дүжүргөн, шө-
ле ам-даа бир сараат ситен
барын мычан Кой-оол Хо-
мушкунуң тайылырды.
Өдөкти болуп алган. Чагыс
сөс-биле чугаалаа, олар-
нык кыштагылашына бек-
иткели мурнукузу дөң база
эки болган. Чаш хураганнар
турар кышталар, малга сүт
кудуп бээр савалар, ситен
салыр шажалар бурун бар.
Машина, тракторларын эр-
гидуларын ийн чара кес-
кен, сүт кудар сава кылып
алганы таарымчалыг чорду.

— Бир эки чүүл болза,
эртен чымын мотор салып
алган бис, ам дөңгөзү, ба-
жында-даа, нажаа-ла-даа
сайылган чырып турар. Ке-
росин-биле чырыттынар,
хураган дилеп лат-ла болуп.
Ам шукт амырдып, Сайыл-
ган турарга, лампочкалар
анд адында чылгы боор
чүгө-дир — деп, Кой-оол
Хомушкунуң өөрүп чугаала-
ды. Телевизорну база көрүп
эгелзген.

Зинаида Иргитовна комму-
нист кийи болган хой-ниңи
даалгазын эки күссөдүп ту-
рар. Ол бригаданда улусчу
контроль бөлүмүнү дөңгөзү.
Кыштагылашына белет-
талазын биле хонданын кы-
лаш, чамдык хойжуларын
белеттөөн ситени медээзи-
биле дүңкө болганын база
илертен. Ол ышкы чам-
дык кыштагаларда нажаа-
хораша, кышталар хынаан.
Идээ Советтин депутаты
болган кыштагылашына
белеттө талазын биле айты-
мыг чугаалайын турар, бо-
дунуң санын берип, бо чү-
гүс аякылче хамдык күшү
саларын салбырын удур-
тукчуларын баа Эер-
Хавак Идээ Советинин
күссөдүмдөн дилзген. Пар-
тияны даала бугурут ол
чогууда Сентябрь Ооржак-
тыг дагыдыкчы болуп ту-
рар. Бо хойжунуң көргүзү-
чыл санында-ла бекит олар-
ына коммунист 3. Серин
өөрүр, бодунуң даалганын
күссөдүп турарын бадты-
кып ол кылдыр санап чо-
руру. Коммунист кийи чүгө
бодунуң кодамын харылаар
эвес, аш-өөрүнүң чедикши-
нер, чептерин-даа бо-
дуну кылдыр санаар, хамын

чүгүдү оларын-биле уде-
жир. Эртен чылдан бээр
хойжуларын кодамында
моторлар салып эгелзгенге
Серинер аажок өөрүп олу-
рарлар. Ам бригаданы чунар-
балы, кызыл-булуң херек.
Бис Серинерин аалына
чорайымыстың мурну ча-
рында бригада кескигине-
риниң кичээли оларын кы-
штаага болуп эркен болду.
Аяаа кодан бугуруте мал-
га чам салыр ийн-ийн онга-
чаны немей кылдыр деп ду-
гурушканын Зинаида Иргит-
овна чугаалады. Ол база-ла
коммунист саналы-дыр.

Бекит түнелдерин чедип
алырында хойжулардан ха-
маарышпас чүүлдер барын
бо малчынар мычан хому-
дап турду. Чүл дөңгөзү, хой
кыргылазы совхозта черле
саадап турар. Ынчанга
тайгаже эрте база үнмөс,
хойнуң дугу база дүжүп
наар. Бо дугайын «Тээли»
совхозтун специалистери че-
лөөрүн көөрүн олар дил-
еп турар. Боттарынын ху-
да назын база минип чу-
гааладылар.

Бо чымын Совет Тынаын
40 чыл ону байырлар бис.
Алыс бодалдыг малчын 3.
Серин юбилейге уткуштур
бекит көргүзүлгелер аякыл-
дарын амыдагыштан план-
нап алган. Чүс баштан-на
100 хураганын алыр хүлээл-
гелгит.

... Агы-кагы, кулча өтү-
тур Ажы-Кара-Сугурут шат-
тары кыжын чута харлыг
чыдар, ол кайа-даа ыдыг.
Малга шукт-ла чалааттыган
оран. Чурумалдыг ораны
зөдөй чурттап шалыкчылар
Кой-оол биле Зинаида Се-
ринер хойжунуң он бирги
чымын бугурулгелер киир-
ген. Олар сеткилине таар-
жыр аякылын тышкан. Че-
чендип чугаалаа, «сугла-
балы-ла» апарган.
Угени-кирген чоңунаа эг-
ит-аалдык, хундүлөөчел бол-
ган эвес-кежээ бо хойжулар-
ын аякыл-ка, амыдагыш-
чуртталга-биле тынмаша,
аалдан кескээлтиг чоруп-
кан бис. Далаа-ла ак, ситип,
деңгизин шынар хойлар
аалдып алаа таалаа-ла
өрттөп чорлар. Бо малчы-
нарын база бир кыш-аа-ла
чүгө хуну шак аякылдыр доос-
туп турду. Ам оларын мур-
дунда күнженишкениг, бер-
ге болган өөрүчүг хунер
манап турар.

С. ХЕРТЕК.

Төп электростанция-
нын магистральдыг
четкилерин шөйүп ту-
рар электрик А. Катин
кыштын соогула-даа
турушкун болду-
байн, хун нормазын
ажыр күссөдүп келген.
Ол бодунуң эштери-
биле 10 киловольту-
дуг электри дамчыдар шу-
гумнарын шөйүп ту-
рарлар.

ЧУРУКТА: А. Катин-
ниң болгаш оң эште-
ринин чаа шугумна-
рын быжыглап турары.

Ю. КОСАРЬКОВТУҢ
фотоу.

КОМСОМОЛЧУ ОТЧУГАШ-БИЛЕ

«Улуг Октябрь» совхоз-
тун комсомол комитети
аныктарын мал аякылчы-
лаа тудар айттыгыне чу-
гула кичээлгеин утгадыр-
ган.

Сес чыл бурунгаар болуңу-
п төрөн суруу Кок-Хавак
Алфитина Шир-оол саяны-
ла эгелзген. Ол ычан ком-
сомолчу аныктар ферма.

зынга комсорг турган. Ол
районда мурнакчы саяны-
ларын бирзэн апар-
ган. Энир чылдын планын
115 хуу күссөткен.

Оң аякылдап турары кол-
лектив база күш-аа-ла
коллективтер арасында ча-
рышка районда шыларан.
Мында сатыла-чурум бы-

жыккан. Саяныларын
амдылар хандыргалагы
экижон. Бо бүтү чедикши-
ктерге совхозтун парком
кежигүн, комсомол органи-
зациянын секретары
Алфитина Шир-оолдуң үлү-
үлүг. Комсомолчу отчугаш-
биле күнженишкенин аякыл-
дарын олар, бо чылдын
социалист хүлээлгелерин
ап турган, шилчелзгенер.

Г. КУДРЯВЦЕВА.

АНЫЯАНДАН АДАРЫН САЛБАС

1. ИНЧЕКТЕ — ИЙИСТЕР

Нүс Барыла-Хемчине
аажок мыдыг, хаттуурган
чок болган. Хар чүгө-ле
ноябрың 26-же дүңгөлдө
чуган. Чаа-чарда майык
аныр урууна. Суг-сугат-
тап берген турган мал-
чылар амырды берген. Ы-
чан партиянын район кон-
ференциясына келген де-
лгаттарын сатып-сестиле
берген, чаш хар ышкыш,
арыт, чик болган хондус
болган. Чараштай индирден
аныктарын хой аякылчы
кытыртып, чамдык чепте-
стерин шүгүмчүлзген, оларын
чылдыгынын аргаларын
санапалат турда, хондус
ышкыш салдырдыган. Ча-
раштай ол конференциядан
партиянын XIX област
конференциянын делега-
дына сонугтурган.

Хой бичекке тейиң бе-
лин дугар тавар оттап
чоран. А Чараштай боду
ол тейиң бажында, адын
ууун баг бажына оттарып
нааш, хондус дайгырып каап,
кымын бойдустун каадын
магадал оран. Хемчинең
ол чарашында Кара-Даш то-
ла көстүп турган. Мыла
да дугу каадын турар, ону
болбазырадыр фабрика
болган өскө-даа тудулар
даг беллине чамты берген.
Хем кырын дугар шак
тырты берген болган. Ам-
дурак хонданын удуң
көзүн көрүлбөс болган. Бо
ду малчын-даа болза, уде-
пүрүн ол хире хондус ту-
рунунга уруг өөрүп оран.
Чурттуң күчү-күжү оон
уугу хамаарып болгай.
Оон ааалчыне көрөгө, кодан
мыдында улуг бус үнүп
турар болган — Херте-
к Борбак-оолдун «Тыа да-
дугу» комбинаттын фабри-
камыдан иңг сүтүн сөөр-
түп келген ол. Ону дос-
наарга кудуп каарга, черле
дожмас, хойга бээр, да-
рыл-да, бичин сектердип
алар.

2. КАЙЫЗЫ-ДАА КОММУНИСТ

Александр Борашович би-
ле Чараштай Албановна
Күжүгеттер — «Бардык»
совхозтун Бикитинг-Хая
салбырын анык хой-
жун. Кайызын-даа аякыл-
чы, боттарын даа бичин-
лиден-ле мал аарыга өс-
көн болган, өгелген дор-
ан-на төрзөн совхозтун

Чараштай бир көрөгө, бир
хой чымынан турар апар-
ган. Төрүр дей берген
хойларын хойжулар ботта-
рында, сакманчылар-даа
кодада артырып алырыга
маңчыкан. Ынчалзайок
хондус ооржак үндүрүп ту-
рар, үдө шуктузун хылаа-
ры берге, бо хойнуң база
мынчаар ооржак үнүп кел-
ген ол болган. Ынчалзай-
даа хойнуң чаминче ол чаг-
да, дүңгөстөй майап ор-
ган, чүгө төрүртөге чедер
берген. Хойнуң хураган
арта-ла ийн болган. Хун
караа чылгы, чывар үзө
элек боорга, чаш чүвөлерин
лүчөк кырыга салган,
незинге кургадыр чыгат-
тыртып, элзеп болганда а-
зын эмирип алган, ам-ла
аалчыне чедипкен. Ийн-
терин нези аыттыг кийи-
ниң соондан кодага чедип
келген. Ону көрүп нааш,
Чараштайны өөнүң ээи
Саша утуыг кел чоруй ай-
тырган.

— Бо хой ийистер хой-
да болгай, ам база ийнстеп-
ти бе, Чараш?

Хойжу кийке хондус
ийистеринден өөрүчүг чү-
ве ийде боор, Саша ху-
раганнары күсүлгөн, на-
жааке ийи болган. Ху-
раганнарың нези оон соон-
дан омыктып кырып кел-
ген. Ол-ла доран хура-
ганнарың даа, хойну даа
дежентеп, тускай кыды.
раашка дөңгөлдөш, сак-
манчыга хуздэп берген.

— Ийистер турар өрзө-
лгө кирип алынар. Оон
соонда нези сугтарып, эки
чептерин көрүр. Мен че-
де хойга барып а Чараш-
тай уруугарың чамалга
бичин олурун. Ийн ху-
раган экилген кийи аан. Ы-
чын чылгыш адын.

Саша мыч дөң каапаш
үнүп көрөгө, багыштаа аы-
т чок болган — Чараштай
хондус чорукан.

Анык өг-бүлө эртен
алды чыл дугурууда үш
урчугу болган, совхозтун
райондун туржун республи-
каның мурнакчы малчыны.

рынын одурунда кирген,
кады-кожа чоңунуң болган
совхозтун удуртукчуларын
иңдеген шындыгын
пыдаан. Саша СЭКП обо-
мунуң, Тыа АССР-ниң Ми-
нистрлер Чогуулынын, обл-
профсоюзлордун болган
ВЛКСМ обкомунуң Дипло-
матика-шаңнаткап болган
Улус аякыл-агынын че-
диншиктерин дегелзе-
ниң база чеген. Кайызы-
даа Совет Эвелелинин Ком-
мунист партиянын не-
жигүңүгө кирип алган.
Мергендин болган поли-
тилин ургучу бекитип ту-
рарлар. Эртен кийиң ийн-
изин ийиң кыастың мал-

чымын шындыгала-депте-
рин база холга алган. Бо
бүтүнү чугаалаары кымга-
даа белен болган өөрүчүг.
Ынчалзай-даа чедикши-
н, алдарат болган хүндү-
саны алдыр бараан, чаптар
хар, үнүп келир хун эвес
болгай. Он чедип алыр
«көрбөз чүвөни чок, коду-
баз хондус чок» хоочуна-
га бекит берге.

— Чогуу бистин берге-
дөң чүвөниң чок ийиң.
Бригадымда аныктар
эвезин, чарын салыр улус
бесин орта тымылбас боор-
дур. Аныктар кезгө-даа,
совхозтун оларга бериптер
белен өө-даа, мында бажы-
ны-даа чок — деп, Чараштай
сатып човап ор.

Анык малчынын боду-
нуң негелден болган хо-
мудалы чок-даа болза, ону
репутациянын кайы-даа бо-
луңдуга таварып турар
кочук чутула айттырларын
билеп алдым. Ук айтыр-

лар чүгө аныктарга эвес,
чүгө хойжуларга эвес, бу-
гу малчынарга хамаарып.
Чыккаларге, чурттаар оран-
сава-дур. Бикитинг-Хаянын
хойжуларында чэрбин ажыг
кыштап бар, оларын чүгө
дөңгөзү бажын (чамдын)
зынга кийи чурттаар арга
чок) бар. Байдал кыштап
ларда мындыг турда, чыл-
дагы дугайында чугааның
хондус бар бе? Бир эвес бе-
гүн хойжулар күзелин иле-
ретпей аныктар көрү бол-
за, чүгө бо эвес, өскө-даа
совхозтарын директорла-
рында «Бирзеп көрүр»,
силерин чурттап чевисис
чок» дээр улус чок эвес
болуп ийн.

Бажың Бекит-Дөңдө бо
кыштага ада-незинден дам-
чыт келген эртен өөн септе-
селип алган, мыда чуртап
орар.

— Ургучу көрөгө, ө-
нүң эт-херекселингиң үдө-
рин аажок. Бо ийн апараны
Кызыл-Мажаалыга бир ки-
жиге үжөн рубль бергеш,
кылдыртып алдымың. Эте
эптин, угулазының чара-
жын көрүрден. Улетур
комбинаттары мындыг эт
кылбас боор-дур. Кылганы
иңг өртзө мырында тоол-
зуг, чаа жолашпал чорур
урууга стоюнуң өртзө бо
апараларында оранчок
вар. Стодун калбас база
аажок, бажыга тааржыр.
Садил амыр дөңгөзү, оң на-
рында дөрт сайдай база
алдыр алаар — деп, Саша чу-
гаалап ор.

Экиң аксында ханада
чымыр турар чунар-
дырн Хакасиянын Таштыл-
ка кылган болду. Суг кудар
саваны калба болган мур-
дунда көрүчүктүг. Ук эт-
тин өтте улуг чер эалесен,
эптин болган чарашың. Он-
нүң эалери мыл орунуң ба-
за сонургап чугаалайып
ордулар чини, эптары дүр-
гөп кылдыр база бөдүүн.
Көңүлү улууса черле өтте
ази бичиле бажыга таар-
жыр диван кылдырдып ту-
гулазын база сакталдылар.
Ынчалзай орузушта өг ишти
чоруту сооп келди. Чараш-
тай от чүшкүрүп ора, чу-

